מלויה וחשיב גרמה כמו מים בכח שני . וה"כ ודהי לפי פירש

ייל ראי׳ זו . כמ"ש דפוא מטעם אש דהרשב"א שם בב"ק בחידושיו כחב חה לשונו דחע"פ שאין הבהמה שלו כיון שהעמידוה על הקמה הרי הוא כאלו מאכילה בידים כו' ואפילו בר"ה חייבין עכ"ל. וכן פסק הרב המגיד בפ"ד מהלכות מקי ממין וכן פסק הבית יוסף בסימן של"ד וכן פסק הרמ"א בסימן הנ"ל בשו"ע סעיף ג'. והנה הבית יוכף שם כתב דהעעם שק"ל כהרשב"א דעענת החום' דלא משחמת לא טענה היא. דמילחא דפשימא היא. דסברא הוא דהוה מזיק בידים וליכא לפליני ביה בין ר"ה לרשות הניזק. אמנם מלינו להחום' במקום אחר דפשימא מסברא דזה לא מקרי כפופה המעשה בידים ואף למד"א אשו משום חליו. דהנה בבילה (דף כ"ז) כתבו סתום' (כד"ה ועל) חה לשונם חלה שנשמאת (ביו"ע) לא יחונה ממקומה פירש"י דלמאי חזי אי לאכילה הא ממאה היא . אי להסקה מחת תבשילו אין שורפין קדשים ביו"ט. וכי תימא ירילוה לפני כלבו כו' ויש לומר דנחינה לכלבו אע"ג דאין כאן טורח זהו ביעורו. וכשם שאין שורפין קרשים ביו"ט כך אין מבערים. דרחמנא אחשביה להבערתו כו' וקשה דהא דאין שורפין קדשים ביו"ם. היינו טעמא משום טורח מלאכה לששוח אש ולשכוק בשריפתו. אכל הכא כשטחן בחלה לפני כלבו. אין כאן שום טורח מלאכה כו' עכ"ל. אבל באמת אם כימא כפי שרטו החום' בב"ק לומר דכיון דברי שהבהמה האכל הוה כמו אש וחשיב כאלו עביד אש. א"כ הוה כאלו זרק את החלה לאש וכאלו עביד מלאכה ביו"ט כיון דאשו משום חליו וחשיב כמו כחו דוודתי אף אם האם מוכן אסור לורוק החלה לאם א"כ מה לי שזורק חלה לחוך האש. ומה לי שזורק החלה לפני כלבו ואין בזה טורח יותר מבזה . וראיתי להאבן העוזר באו"ח (סימו שכ"ח) שכחב וזה לשונו. אך נראה לענ"ד דלהעמיד עלוקה (פיאווקע) בשבת אסור מן סתורה. מטעם אחר. משום דקשיא לי. אהא דאמרי מטמיד אדם בהמחו על גבו עשבים בשבת . והא קייל בח"מ סימן של"ד סעיף ג' העמיד בסמת חבירו על גבו קמת חבירו אפילו בכ"ה חייב מק שלם דהוה מזיק בידים. וכיון דלענין ניזקין מקרי מזיק בידים ולא גרמא. א"כ אמאי שרי לששות כן בשבח. ואין לחלק בין לענין ניזקין ובין לענין מלאכה. דהא אנן איפכא שמשינן. דבב"ק (ס') גבו אש שאין יכול להעביר מעלמו ורוח הבעירתו פטור. ופריך בגמרא מה שנא מזורה ורוח מהעייתו דחייב בשבת. ומשני רב אשי הני מילי לענין שבת דמלאכת מחשבת אסרה חורה. אבל הכא גרמא הוא כו' הרי אף דלענין הזיק פסור אפילו הכי לענין שבה הוה מלאכה לחייב. וא"כ בהעמיד בהמת חבירו על קמת חבירו דחייב לענין הזיק כמזיק בידים ק"ו דליהוי מלאכת בשבת. ואמאי שרי לכתחילה. ועל כרתך לריך לומר. דלשנין ניוקין הכל חלוי אי ברי הזיקא או לא. להכי בהשמיד בהמתו על גבו קתת חכירו חייב (אף בר"ה) משום דברי הזיקא. ובזורה ורוח מסעייתו פטור. אבל בשבת הכל חלוי במלאכת מחשבת על כן בזורה ורוח מסטייתו. דמחשבתו לברר מתוכו הפכולת ונטשים מחשבחו. אף שהרוח מסעייתו חייב. דהא נטשית המלאכה על ידו. אבל בהעמיד בהמחו על גבו מחובר. דאין כוונחו ומחשבחו פל שום מלאכה רק שבהמתו תאכל ותמלא כריסה. ואין מחשבתו של החלאכה כלל. לכן פטור . כיון דהוא אין עושה כלום וגם מחשבחו לא היחה על החלאכה כלל. ולפי זה בעלוקה (פיאווקא) דעיקר מחשבתו שמעמידה כדי שתעשה חבורה באדם ושהמלון דמי.

המהרש"א אליבא דריש לקיש דם"ל דאשו משום ממונו ולא הוה כח דחדם. דשלח בחקום נחלח חשיב גרמח בעלמח לענין מיחה ושאר דינים . וכמו דההיא דמשסה את שורו להרוג אדם שהוא פטור . דחשיב גרמה כדמפורש בב"ק (כ"ג) ברש"י (ד"ה פטור משסה): אא"ב לפי זה שמוכח שלמד"א אשו משום ממונו מה שהאש שורף שלח במקום נחלת לח הוה ככחו רק כמו שבהמתו עושה הדבר ומלד החדם חשוב כמו גרמה . ה"כ בעיר הנדחת דכתיב ושרפת באש את העיר ואת כל שללה. איך יקיים המלוה הזאת כיון שמלד החדם שלח במקום גחלת לח חשיב כחו רק גרמח. א"כ לריך להניח גחלת על כל קרש וקרש מן הבית מהחילתו ועד סופו שלא להניח שום מקום פטי בלא גחלת כמו שמולחים בשר שלריך שלא ישאר מקום פטי בלא מלח. וכן לריך להניח גחלת על כל החקרה מחחילחה ועד סופה שלא ישאר מקום פנוי בלא גחלת . וזה אי אפשר בשום אופן בעולם. דכיון דהתחיל הבית לשרוף באיזה מקומות . או אי אפשר לשום אדם להיות בבית ולהנית נחלת על שחר הקרשים שבכוחלים ושבחקרה, חלח ודחי לריך לומר שחף ע"י גרם מקיים המלוה של ושרפת כיון שהאדם גרם שישרוף . וא"כ הוא הדין שיקיימו מלוה של ושדת בסיד ע"י גרם. ה) ועוד ים להביא ראיה דאף ע"י גרם מקיימין המלוח אליבא דכולהי שלמא . דהנה מלות השבחת חמן בפסח היא מלוה המוטלת על האדם דהא כחיב השביתו שאור מבהיכם. ומטעם זה הקשה הגאון ר' עקיבא איגר באו"ח סימן חמ"ו על הא דכהב סמנן אברהם שם . בשם השל"ה דאם מלא חמן כביתו ביום טוב דיוליא החמן ע"י טכומ"ז דאתי עשה דרבנן דתשביתו (היינו שמיירי שבישל החמן דלא לריך לבערו רק מדרבנן) ודחי ל"ח דרבכן דחמירה לשכומ"ז. דחיך יכול לבשר החמן ע"י שכומ"ז כא אין שליחות לשכומ"ז ולא מקיים המלוה וז"ל ולשכ"ד יש לפקפק על זה. דים לומר דלא מקיים כזה עשה דחשביתו. כיון דמבערו ע"י עכומ"ז. ואין שליחות לעכומ"ז. והוי כאלו נעשה הביעור ממילא דלא מקיים כזה עשה דחשביתו עכ"ל ואיתא בפכחים דף ל"ב דחרומת חמן בפכח לר' אליטור חבתא דם"ל כר' יוםי הגלילי דחתן בפסח מותר בהנאה מרילה לפני כלבו והא במרילה לפני כלבו אינו עושה הממה בידים. רק ע"י שמניה את החמן לפני הכלב. גורם שהכלב ישביחנה מן העולם. דבשלתה במטיל חמן לנהר למד"ה (בפסחים כ"ח) דלא לריך לפרר אף דהמים ממסין אותם. ולא הוא. מ"מ כיון דדרך המים למסות הוה כמו אם ולמד"א אבו משום חליו הוה כמו עושה בידים כמבואר בחום' בסנהדרין דף ע"ז (בד"ה סוף חמה) אבל במרילה לפני כלבו לא עשה הוא שום מעשה רק כלבו השבית את החמץ מן העולם. מיהו יש לומר דכיון דברי שהכלב יחכל את החמן הוה כמו אם לענין כזקין ולמד"א אשו משום חליו חשיב כח האדם לכל הדינים שבתורה כמו שכתבו התום' בסנהדרין ע"ז הנ"ל: אמנם החום' בניק דף כ'ו ד"ה המעמיד רט לומר כן ודחו סברת זאת וזה לשונם המעמיד בהמת חבירו על קמת חבירו חייב כו' אין לפרש דחייב מטעם אש דברי הזיקא והום כאלו נוחן לבס אש כו'. דא"כ מטעם זה הוה ליה להתחייב אפילו בר'ה. ולח משתמע בשום דוכתח דליחייב בר"ה חפילו מקרב בהמתו אלל הפירות ומעמידה טלייהו עכ"ל אבל לפי מאי דקי"ל לדינא

מותר במקום מלום. ואף במקום דלא שייך לומר דאסי עשה ודחי ל"ם. דהערוך הביא ראים לדבריו מהא דאיתא בסוכה (ל"ג) כ"ץ אלטור בר" שמעון אותר ממטעין ענבים ביו"ע (פירש ענבי הדס). ופריך והא מחקן מנא. ומוקים ליה. במחביון לאכילה. ופריך. והא מודה ר"ש בפ"ר. ומשני. לא לריכא דאים ליה הושענא אחריתא. אלמא כיון דלא ניחא ליה ולא חייש בהאי שיקון שרי. אע"ג דפסיק רישיה הוא ודחי החום׳ כמובות הנ"ל אם ראייםו זאת. דאיכא למימר דמשום מוטו שרי. וכן כתבו שם התום׳ בשובה. והכא ודאי ליכא למימר דשרי מעשם עשה דוחה ל"מ. דהא אים ליה הושענא אחריתא. ועוד דלא הוה בעידנא ולא דמי עשה אף איסור

דרבנן היכי דהוה שלא בעידנא כדמבואר במגן אברהם הנ"ל:

ח) וייני לחלק דשאני בשריפת שיר הנדחת. דכיון שאי אפשר לקיים המלוה בגופו או בכחו למד"א אשו משום ממוט רק ש"י גרמא. א"ב

גלתה חורה בהדיא שמקיימין מלוה זאת ש"י גרמא שלא ש"י גופו וכתי. אבל במלוה שאפשר לקיים ע"י גופו או כתו. וליכא ראיה

מן החורה שמקיימין אותה ע"י גרמא. לריך לקיים אותה ע"י גופו או כתו ולא ע"י גרמא. כיון דהחורה העילה על האדם לעשות המלוה מני המלוח של משות ע"י גרמא היינו בשריפת עיר הנדחת בע" גופו או כתו. אמכם כראם כיון שבמלוה אחת גלתה חורה שמקיימין את המלוה ש"י גרמא היינו בשריפת ע"י גרמא היינו בשחקיים המלום ש"י גרמא . דמבי לו לאדם בעשיים המלום שהמקיים ע"י גרמא . שב ילפינן מינה בבנין אב לכל המלוח שבחורה שבני שפחקיים המלוח בי"י גרמא .

דמכחוב